

de JAARBEURS

Een bezoek aan de Jaarbeurs te Utrecht, in de eerste jaren van de oorlog een opwindend genoeg vanwege de uitgestalde rijkdom aan nog slechts in onze herinnering bestaande artikelen, is gaandeweg geworden tot een routinebezoek, nog slechts tot doel hebbende zich te oriënteren op de producties van de concurrentie, eens kennis te nemen van de stand der techniek en zich een beeld te vormen van de gang van zaken in het algemeen.

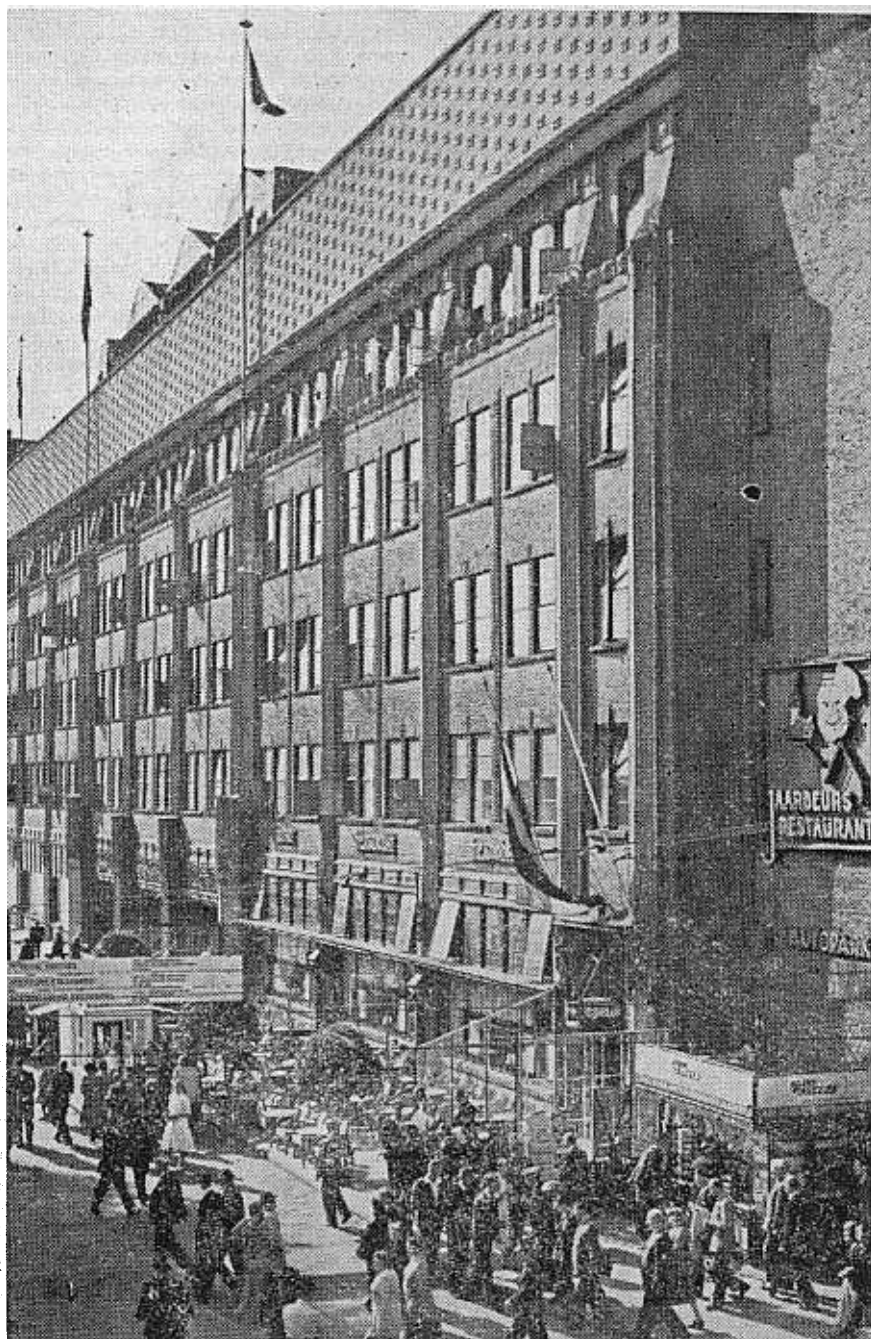
Met deze drie doeleinden voor ogen hebben wij een vluchtig bezoek aan de gebouwen op het Vreeburg en aan de Croeselaan gebracht.

Wat het Vreeburg betreft, dus het aloude centrum van de Nederlandse Jaarbeurs: dit complex is door de uitbreidingen en verbouwingen, die daar zijn aangebracht op een aanzienlijk hoger peil gekomen. Er is getracht de Nederlandse Jaarbeurs, die vóór de oorlog onder invloed van de geweldige omvang van de Leipziger Messe, een pure Nederlandse aangelegenheid was, op internationaal niveau te brengen. Dit heeft onvermijdelijk een tweeslachtigheid in de opzet tot gevolg gehad. Bezieet men de exportruimten, waar textiel- en lederindustrie als groep optreden en die als zodanig een keurige indruk maken, naast de kamertjes op de hogere verdiepingen waar de kleinere ondernemingen ondergebracht zijn, dan krijgt men de indruk dat slechts de eerstgenoemde inzendingen op internationaal peil staan en dat de laatste zuiver nationaal zijn georiënteerd.

Er komt op de Jaarbeurs dientengevolge publiek van diverse pluimage: de buitenlandse inkoper, die zich uiteraard het meeste getrokken voelt tot de grote producenten respectievelijk verkooporganisaties; daarnaast de binnenlandse koper die zowel een winkelier uit Sierhuisteweer als inkoper van een fabriek of handelshuis kan zijn en ten slotte de kijker, de oprechte kijker, die niets wil of kan kopen en die zich alleen maar wil verlustigen in de aanblik van deze rijke staalkaart en die met evenveel interesse een demonstratie van een graafschop gadeslaat als een inzending van charmante beha's bewondert, zoals het oude vissermannetje uit Urk, die, in plaatselijke dracht, compleet met ringetjes in de oren, die rozige dingetjes stond te bewonderen.

Het publiek stuwet door gangen en trappenhuizen als een grote stroom, rokend, boterhammen uit het vuistje etende en onvermoeid in zijn belangstelling voor al wat er aan schoon, lelijks, interessants en onbelangrijks geboden wordt.

Wat dat interessante betreft: STOKVIS had zijn stand bij de ingang naar de wand verplaatst en nam daar een voortreffelijke positie in, die aan de binnenkomende bezoeker onmiddellijk opviel. Als voornaamste nieuwe ERRES-producten, die daar geëxposeerd werden, noemen wij de gehele serie KY 505,

Cliché Nieuwe Courant

506, 507 en 508, die naast de gebruikelijke stofzuigers, ventilatoren en zeilwrijvers op een bekende aantrekkelijke wijze waren geëxposeerd.

Tegenover STOKVIS is als vanouds de grote concurrent uit Eindhoven. Op radiogebied was er verder onzes inziens niets schokkends te zien. Een grote stofzuigerfabriek (EFA) ontbrak op het appèl. Dit bedrijf verkeert, zoals bekend, in grote moeilijkheden.

Waldorp toonde een nieuwe model sledestofzuiger. Wij konden ons niet onttrekken aan de indruk, dat wij met onze modellen SZ 30 en 16 een standaard voor kwaliteit geschapen hebben, die door velen waarschijnlijk wordt nagestreefd; de op onze modellen geïnspireerde typen kon men op vele

plaatsen tegenwoordig houw nemen. Wat de wielen met-hulpmotor of de losse hulpmotoren betreft: hier was wel het een en ander te zien.

Rijwielen met hulpmotor

Allereerst dan het RijwielSolex, tentoongesteld op een grote stand en geruggesteund door een enorme kaart van Nederland, tonende de reeds bestaande en de in voorbereiding zijnde service-stations. Dit aantal is nu zó groot, dat men werkelijk van een ankerket kan gaan spreken. Voor service-verlening kan men in Amsterdam en omgeving terecht bij 6 adressen, in Den Haag bij 4, Rotterdam 3 en verder bij een 80-tal erkende service-stations, liggende tus-

de JAARBEURS

concurrerende auto-rijwielen

vervolg van pagina 1

sen Dokkum en Maastricht, Breskens en Enschede.

Wij hebben altijd de stelling geponeerd, dat onberispelijk servicebetoon onmisbaar is. De tijd zal leren of wij gelijk hebben.

Er waren, uiteraard, concurrenten. Oude en nieuwe. Naast de Mosquito's van Waldorp en de Victoria, die nu geleverd wordt, ingebouwd in een speciaal frame met telescoopvork waren er de Mobylette van Kaptein, de Berini en de Cyclemaster, de beide laatste in de handel gebracht door Hart, Nibbrig en Greeve.

Verder de Franse „le Poulain" los, of gemonteerd in een speciaal frame. Het EFA-spoedwiel ontbrak ditmaal.

Wat nu die concurrerende merken betreft: het is hier niet de plaats om er een oordeel over te vellen.

De Mosquito achten wij bekend genoeg. De Victoria (Duits) is een motor van 38 cc, die bij 5150 toeren 1 pk levert. Hij wordt geplaatst naast het achterwiel en drijft dit aan met een ketting. Hij heeft 2 versnellingen. De Mobylette (ontwerp Motobecane) wordt geleverd door de motorenfabriek Kaptein te Arnhem.

Het is een compleet rijwiel-met-hulpmotor. De motor bevindt zich aan de onderzijde voor de trapas. Vermogen 0,6 pk.

De Mobylette heeft 2 kettingen en een V-snaar.

De Berini wordt vervaardigd door Pluvier. Het is een losse hulpmotor, die veel gelijkenis met de Solex vertoont. Carburateur en ontsteking zijn Engels. Vermogen 0,5 pk. De Cyclemaster is een gemotoriseerde fiets,

welke motor zich, evenals de vroegere Saxo-nette, in het achterwiel bevindt.

Hij heeft een verende vork en een speciaal frame. Vermogen 0,6 pk. Snelheid 35 km per uur.

Ten slotte de Poulain, dat is een losse hulpmotor à la Solex. Echter bevindt de benzinetank zich boven de motor aan het stuur. Hij wordt ook geleverd, gemonteerd in een speciaal verzwaard frame.

Twee dingen vallen op: ten eerste het onmiskenbare streven naar verzwaarde frames al of niet met een verende voorvork; ten tweede de vrijwel algemene voorkeur voor rolaandrijving op de band.

Vermelden wij slechts dat Solex beide ideeën het eerste toepaste.

Het aanwezig zijn op de Jaarbeurs is uiteraard slechts een symptoom van de concurrentiestrijd, die zich aankondigt. Er zijn in Nederland nog meer rijwielmotoren aangekondigd of in voorbereiding. Er kunnen uit Frankrijk, Duitsland, Oostenrijk, Italië en Engeland nog veel meer merken geïmporteerd worden, doch van al deze zal slechts datgene slagen wat de klant op de duur de beste diensten bewijst. De tijd zal het leren. Wat de tijd ook leerde was de onmiskenbare comeback van West-Duitsland. Dat land was vertegenwoordigd met een imposante inzending werktuigmachines en demonstreerde hiermede zijn onmisbaarheid in de Europese economie. Gedemonstreerd werd eveneens door enkele landen van achter het ijzeren gordijn; hier werd een commerciële opzet misbruikt voor politieke doelstellingen. Doch daarover nu niet.

weg te werken, bijvoorbeeld in een kamer met harde, dus galmende wanden of bij het luisteren naar een met veel storing voorkomende zender. De kast is wat een ERRES-kast behoort te zijn: royaal van formaat (56 x 23 x 37 cm), keurig afgewerkt, doch zonder enige overdaad of smakeloze versiering. Een grote houten kast is, zoals bekend, bovendien ten zeerste bevorderlijk voor een goede geluidskwaliteit. Door zijn rustige lijnen past zelfs deze grote kast in vrijwel elk interieur, zonder daarbij onnodig op te vallen.

Aan goede leesbaarheid van de schaal is weer zeer veel zorg besteed: niet alleen door een achtergrond, die het aflezen van de stationsnamen ook bij helder daglicht heel goed mogelijk maakt, maar ook door de stations te nummeren overeenkomstig de nieuwe indeling.

Bij elk toestel is een stationslijst gevoegd, die het ook mogelijk maakt de niet op de schaal voorkomende midden- en langegolfstations à la minute te identificeren.

Het golfbereik, dat ingeschakeld is wordt automatisch aangeduid door een verlichte indicator, welke zich aan de rechterzijde van het schaal scherm bevindt.

Uiteraard is dit toestel voorzien van het magische oog, de EM 4. Door dit hulpmiddel te gebruiken voorkomt men dat men naast de juiste afstemming staat en dat het geluid daardoor onnatuurlijk klinkt.

Het toestel is geschikt voor 6 netspanningen.

Dit is een attractie voor degenen, die van plan zijn veelvuldig te verhuizen. Door het spanningscarroussel om te zetten wordt het toestel voor de netspanning ter plaatse geschikt gemaakt.

De gramfoon wordt ingeschakeld door draaien aan de meest rechte knop; de pickup kan aangesloten blijven ook als het toestel weer voor radioontvangst wordt gebruikt. Men hoeft dus geen stekkers uit te trekken of met snoeren te scharrelen. Uiteraard is er een gramfoon-aansluiting en een aansluiting voor een extra luidspreker. Van dit laatste wordt in de praktijk waarschijnlijk minder gebruik gemaakt dan wel mogelijk is. In de kamer van logé, de zieke huisgenoot of grote zus is zo'n extra luidspreker dikwijls een gewaardeerd attribuut.

Bijzondere attentie voor de 21 cm VDH-luidspreker. Door zijn grote conus-diameter en gevoeligheid is een voortreffelijke geluidskwaliteit gewaarborgd.

Het toestel heeft ijzerkernspoelen en alle bedieningsorganen aan de voorzijde gegroepeerd.

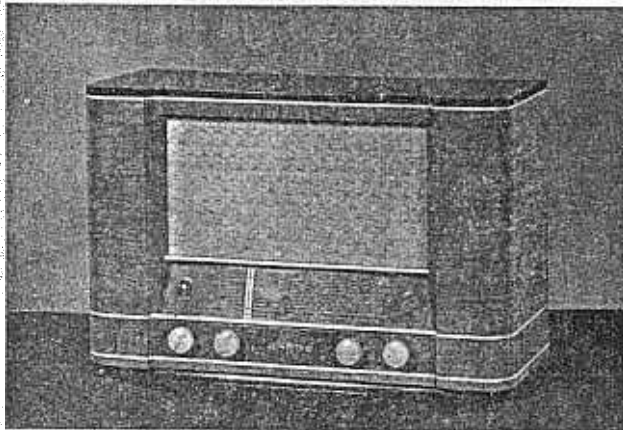
Dit is zo een beschouwing over de technische details en de lezer, die het niet interesseert, vergeven wij gaarne omdat dit soort lectuur in het algemeen niet tot ieders verbeelding spreekt.

Wat wèl tot de verbeelding spreekt: het fraaie uiterlijk en het magnifieke geluid. Een radio-toestel, dat mogen wij nooit vergeten, is niet in de eerste plaats een middel om alles te kunnen horen wat in de aether is, onverschillig of dit komt uit Melbourne of Wladiwostok, wèl is het de sleutel tot het wonderland van muziek en kunst, van nieuws en voorlichting dat de radio is. Doch vooral van muziek. De statistieken leren, dat men het meest naar de muziek luistert; een radio-toestel moet er dus in de allereerste plaats op berekend zijn de muziekweergave zo goed mogelijk te doen zijn. Welnu, bij de KY 508 is dit ten volle het geval. Om voor dit toestel enthousiast te worden moet men het gezien, doch bovenal gehoord hebben. Daarna wenst men zich niets anders meer.

Detailprijs: f. 398.—

ERRES KY 508

het tweede van de nieuwe reeks

Het tweede toestel van de nieuwe KY-serie, dat in onze fabriek sedert enige tijd in productie is, is de KY 508.

Evenals bij de KY 505, die wij vorige week uitvoerig behandelden, loopt de productie al geruime tijd. Nu het toestel geëxposeerd staat op de Jaarbeurs en men het ook in de winkeltalages ziet verschijnen, kan alle terughoudendheid verdwijnen en kunnen wij meer over dit prachtige apparaat vertellen. Want prachtig is de KY 508 zonder enige twijfel, niet alleen door uiterlijk, doch ook door prestaties. Wat de technische bijzonderheden betreft: de KY 508 is voorzien van 5+1 lampen, namelijk de ECH 21, EAF 42, EAF 42, EL 41, EM 4 (afstemmoog), benevens de gelijkrichtlamp AZ 1.

Het heeft 4 golfbereiken: 15—55 m, op welke band men de gebruikelijke korte golfstations kan beluisteren; de 50—185 m, ook wel genaamd „visserijband", een golfbereik dat niet alleen attractief is voor degenen, die kennissen of familieleden in de visserij hebben, maar ook voor alle „gewone" luisteraars, die met veel genoegen luisteren naar een gesprek van Schipper Jaap Rog van de Ym. 525, Noordster, die thuisvaart en aan zijn reder rapporteert over de vangst.

Vervolgens de middengolf van 175—580 m;

na de invoering van de gewijzigde golflengtenverdeling per 15 Maart jongstleden eerbied gebied, dat de meer beluisterde stations herbergt en ten slotte de lange golf, 950—2.000 m. Ook hier is continu, dus doorlopende toonregeling op radio en gramfoon.

Een radiouitzending op gramfoonplaatweergave kan door draaien aan deze knop zo genuanceerd worden, dat het geluid in de voor het oor aangenaamste compositie voorkomt. Bekend is, dat de meeste luisteraars de fout begaan „het hoog te veel weg te draaien", zoals dat heet. Hiermede bedoelt de radiotechnicus, dat men de neiging heeft de (schelle) hoge tonen te laten vervallen, en dat hierdoor het geluid onnatuurlijk donker wordt.

Het kan echter ook nodig zijn hoge tonen

VRIJE TIJDSBESTEDING 1950

Van verschillende kanten werd al aan de kern gevraagd of er dit jaar weer een vrije-tijdstentoonstelling met bonte avond gehouden wordt.

De kern was dit niet vergeten, maar de agenda voor de eerste maanden van 1950 liet geen ruimte over. Bovendien is er een hele voorbereiding voor nodig. De kern heeft nu besloten in October 1950 een vrije tijdstentoonstelling met bonte avond te houden. Wij vestigen daar nu reeds de aandacht op, dan hebben allen die aan de bonte avond willen meewerken of een werkstuk willen maken, daar ruimschoots de tijd voor.

De heer G. C. Koopman, die vorige keren zoveel heeft gedaan om zowel de tentoonstelling als de bonte avond te doen slagen, heeft zich ook nu weer bereid verklaard een groot deel van de voorbereiding op zich te nemen. Ten einde in October zo goed mogelijk voor de dag te komen, is het noodzakelijk reeds nu een „plan de campagne”

te maken. Daarom verzoeken wij allen, die op de een of andere manier aan de bonte avond willen meewerken, bijvoorbeeld op het gebied van zang, muziek, toneel, enz., zich spoedig op te geven bij de heer Koopman, afdeling correspondentie. Liefst schriftelijk, per boodschappendienst. Ook zij, die zich vroeger reeds opgegeven hebben. VDH'ers, laat weer eens zien, wat U kunt! Wij rekenen op een goed en gevarieerd programma van de bonte avond en een heleboel inzendingen voor de tentoonstelling.

ONGETARIFEERD WERK wat te doen

Het blijkt niet iedereen bekend te zijn, welke regeling wordt gevolgd bij de afrekening van ongetarifeerd werk.

Deze zaak is in de directie-kernvergadering van 11 October 1949 geregeld; de volledige tekst van deze regeling laten wij hieronder volgen:

1. indien geen analyseblad of geen tarief voor een bewerking aanwezig is, dan moet door de baas vóór de aanvang der bewerking het tariefbureau gewaarschuwd worden. De baas blijft verantwoordelijk voor het tijdig aanwezig zijn van het tarief;
2. het tariefbureau geeft dan een voorlopig tarief, eventueel met hersteldigram;
3. verzuimt de baas om te waarschuwen vóór de aanvang van het werk en wordt er dan zonder tarief gewerkt, dan wordt de bewerking afgerekend met een minimum toeslag van 15%. Hetzelfde geldt wanneer de arbeids-analyst niet tijdig verschijnt;
4. los hiervan staat de regeling betreffende indirect werk. Wordt per week door een man meer dan 30 perioden indirect werk geleverd (op blauwe werkbond) dan wordt over dit volle bedrag een toeslag van 15% betaald.
Is dit aantal minder dan 30 perioden per week dan wordt hierover geen toeslag betaald.

Ir M. BOERSMA — werkvoorbereiding.

Er werd ....

door een echtgenote geklaagd, dat deze fabriek altijd maar weer melding maakt van verhuizingen en verbouwingen. Wel, zo is het bij VDH. altijd geweest en zo zal het altijd wel blijven. Het groeit al dat leeft!

verhuisd in de draaijerij. De eerste rij staat nu in gelid.

Voor deze afdeling ontvangen een tweetal 5-spillige boorbanken. De vloerbelasting zal langzamerhand wel de rode streep gaan bereiken, zo vol staat het er nu.

dóór de afdeling. Beplantingen van de gemeente 's-Gravenhage naarstiglijk gewerkt aan de beplanting naast de Regulusweg en Maanweg. Straks ligt onze fabriek verdoken in het prille groen en kunnen onze mensen zich tijdens de lunchpauze gaan vermijden in het struweel.

De Maanweg verandert ook van aanzien: zij werd aanzienlijk verbreed en bestraat met kinderhoofdjes, de officiële naam voor deze keien onbekend zijnde. Ze zijn, naar onze correspondent meldde, afkomstig uit de Gouverneurlaan, dewelke tot 's-correspondents genoeg geasphalteerd wordt. Tot zijn genoegen in verband met zijn hoop op een Solex.

INTREDINGEN

E. J. Imhof, afdeling stamperij op 23-3-'50
A. M. Stigter, afdeling stamperij op 23-3-'50
J. H. Timmer, afdeling draaijerij op 23-3-'50
M. J. v. d. Krift, afdeling montage op 27-3-'50

Dankbetuigingen werden ontvangen van: R. Th. Freund — afdeling montage, aan het comité ziekentroost, voor de attentie ontvangen tijdens ziekte.

G. C. Schuddebeurs — aan het personeel van de Arentzstraat voor de prachtige fruitmand ontvangen bij zijn thuiskomst uit het ziekenhuis.

Ideeënbus

Hr Godschalk van afdeling montage zag, dat men bij de ankerrekjes veel last had van verschuiven, kantelen en beschadiging. Hij stelde voor hier verbetering in te brengen door het aanbrengen van latjes op de rekken.

Er is een proef genomen, welke zó goed voldoet, dat de inzender een premie van 15 gulden kon worden toegekend.

Ook Uw idee telt meel

DE KROON

VROUWE JUSTITIA en de Solex

Vrouw Justitia, die de ene week wel een oogje look en de andere week niet, weet nu waar zij aan toe is, dank zij de Minister van Justitie.

Deze heeft namelijk aan het O.M. (Openbaar Ministerie) doen weten, dat er in verband met het binnenkort in werking tredende wegenverkeersreglement geen bezwaar behoeft te bestaan tegen een soepele behandeling van bestuurders van rijwielen met hulpmotor.

Dit geldt voor gebruikers van een met name genoemd aantal merken (niet alle!), wanneer zij niet in het bezit zijn van een rij-en nummerbewijs, gebruik maken van rijwielpaden of wanneer hun vervoermiddel niet is voorzien van spiegel en hoorn.

Wel moet men de wegenbelasting hebben betaald en ten bewijze hiervan de kaart kunnen tonen.

Een en ander in afwachting van het nieuwe wegenverkeersreglement, dat deze materie zal regelen.

In het kort betekent dat dus:

- dat men voor de Solex geen rijbewijs meer nodig heeft
- dat men evenmin spiegel, nummerplaten en toeter nodig heeft
- dat men op de rijwielpaden mag rijden
- dat men wel wegenbelasting moet betalen.

Heel in het kort:

- dat de Solex bevrijd is van bijna alle wettelijke ballast.

Een zucht van verlichting, doch ook een gevoel van dankbaarheid jegens A.N.W.B., dagbladen, volksvertegenwoordiging, ministers en departementen voor het begrip, dat hier getoond werd voor een juiste houding tegenover het nieuwe vervoersmiddel. Er is ruim baan gemaakt voor de Solex!

Geboren:

Apolonia, dochter van N. G. Bon, afd. Montage, op 12.3.1950.

Uit de correspondentie.

Mijne heren, hiermede wou ik U eens de prijs vragen voor een Nieuwe schaal zo als die ingaat op Woensdag 14 Maart ik heb 1½ jaar geleden een Erres Radio gekocht het is genummerd Erres KY 465 van f2,80. Nu wou ik daar een nieuwe schaal op hebben daarom wou ik de Prijs eens weten dit is het tweede Erres toestel wat ik gekocht heb ik neem op dat gebied altijd Erres producten zoo dat u mij nu ook zoo willen antwoorden over de nieuwe schaal.

Excursie KRO-studio

Voor deze excursie is zoveel belangstelling, dat het verstandig is het aantal deelnemers te splitsen.

Op Maandagavond 15 Mei aanstaande gaat nu een gedeelte van de Utrechtse collega's en op een met de K.R.O. nader af te spreken avond, de rest van de Utrechtse en alle Haagse VDH'ers met de collega's van de Kroonfabriek. Wij hopen, dat de tweede groep ook nog in Mei aanstaande de trip naar Hilversum kan maken.

Ideeënbus.

Idee no. 258. — Ingezonden door J. F. van Berkel, afdeling inpakkerij. Betrof het sorteren van defect geraakte radiolampen. Idee zelf is niet bruikbaar.

Aanmoedigingspremie 2.50 gulden.

Idee no. 264. — Ingezonden door A. Timmermans, afdeling montage. Nieuw soort trimmal. Premie 7.50 gulden.

Idee no. 270. — Ingezonden door J. A. van Grondelle, afdeling draaijerij. Twee inzendingen niet beloond, zijnde ideeën die behoren tot de normale dagtaak.

Derde inzending betrof afsteken van buis. Premie 10 gulden.

Idee no. 244. — Ingezonden door M. Acda, afdeling plaatbewerking. Betrof bewerking SZ 16 ketel.

Premie: 20 gulden.

Idee no. 273. — Ingezonden door H. J. Oskam, afdeling plaatbewerking. Betrof betere ponsbewerking van GK 07 00.

Premie: 5 gulden.

